

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apotheca Spiritualem Pharmacorum Contra Litem Contagiosam Aliosque Morbos

Wichmans, Augustin

Antverpiae, 1626

Avgvstvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9653

32
Abac. 3. dicamus illud Abacuc prophete: In luce sagittarum vestrarum, id est, in clara demonstratione vulnerum vestrorum apud Deum, liberi ibimus à splendore fulgurantis hastæ Dei.

AUGUSTVS.

Nonis Augusti.

5.
August.

Vide cap.
11. Apot.
Spir. fol.
73.

Romæ in Esquilijs dedicatio Basilicę S. Marię ad Niues.

Isid. l. 15.
orig.

Dedicationis huius memoria ex niue quæ hac die 5. Augusti, cum Romæ maximi calores esse solent, miraculose cecidit, annua celebritate in Ecclesia recolitur. Cum enim Joannes Patritius Romanus cum vxore sua, hereditatem suam sanctissimę Deiparę vouissent, illa quadam nocte in somnis separatim vtrumque admonuit, vt quem locum niue conspersum viderent, in eo Ecclesiam sibi ædificarent, quod statim in colle Esquilino per Liberium Pontificem, qui eandem visionem habuerat, solemniter factum fuit. Vocatur hæc Basilica ob nouitatem & dignitatem miraculi, Ecclesia Marię maioris, in qua Sacrosanctum Domini Præsepe asseruatur. Mos verò obtinuit vt non quæcumque Ecclesię appellentur Basilicæ, sed illæ tantum quarum augustior esset amplitudo. Vnde autem id acciderit vt eiusmodi Ecclesię dicerentur basilicæ, patet ex Isidoro: Basilicæ, inquit, prius vocabantur regum habitacula, vnde & nomen habent: nunc tamen ideo basilicæ diuina templa nominantur, quia ibi regum omnium Deo, cultus & sacrificia offeruntur.

Simile ferè huic miraculum habemus in Brabantia nostra, de templo Lakenfi prope Bruxellam, quod calitus per Deiparam filo designatum & quasi circumscriptum fuit. quod filum, vt vidi, etiamnum hodie ibidem religiosè asseruatur cum prægrandi osse brachiali S. Barbaræ.

In nat. S.
S. Ord.
Præm.

Hoc item die ponit Ioannes Chrysostomus Prior S. Michaelis Antuerpiæ, Commemorationem Præmonstrati à gloriosissima Cælo- rum Regina, Candidi nostri Ordinis & Habitus, in Capella S. Joan- nis

nis Bapt. Premonstratensis. quod accommodatitè eum ad hunc diem
facere suspicor, non verò quod hoc ipso die id contigerit. nec malè;
nam vestimenta nostra tunc facta sunt alba quasi nix, quæ hoc die
de cælo mirabiliter cecidit.

Nonis Augusti.

Eodem die in Anglia S. Osvaldi regis, cuius actus
venerabilis Beda commemorat.

5.
Augusti.
Vide cap.
39. Apot.
Spir. fol.
203.

Huius ossa vnà cum corpore S. Leuvinæ virginis Anglica-
næ, & reliquijs S. Jtisbergæ Sororis Caroli Magni, anno
1221. ab Adamo Morinorum Episcopo, Bergas S. Wino-
ci, quod est Flandriæ oppidum, sunt translata, & in mona-
sterio Benedictinorum ibidem collocata. Sicque rex Anglorum, ap-
ud filium regis Angliæ requiescit. Fuit enim S. Winocus ludicail
regis Britonum filius, & S. Judoci Frater, qui spreto mundo, sub S.
Bertino circa annum 661. in Sithiu monasterio (hodie Bertinense
vocatur Audomaropoli) monachus efficitur, cum tribus fratribus
suis, Kadanoco, Ingenoco, & Modoco. quo tempore S. Bertinus
præerat turbæ 150. monachorum, inter quos Winocus quasi Stella
matutina præ ceteris clarescebat.

Miræus
in fast.

Iperius in
Chron.
Bertin.

Septimo Idus Augusti.

7.
Augusti.

Messanæ in Sicilia S. Alberti Confessoris Ordi-
nis Carmelitarum, miraculis clari, qui aqua in
sui nominis honorem benedicta, pestem repel-
lere consuevit.

Vide cap.
41. Apot.
Spir fol.
210.

Solemne est diuersis in locis, ad diuersa mala propulsanda, a-
quam benedicere. Ita Gelæ ad S. Dignam famosam dæmo-
niorum domitricem, aqua pro energumenis benedicatur. Si-
militer in Cænobio Ordinis nostri Parcensi prope Louanium,
E aqua

E

aqua

aqua benedicatur per inuocationem S. Quirini, qui magna deuotione ibidem colitur contra dolorem aurium, oculorum, aliasque varias infirmitates. In Cœnobio itidem nostro Diligenti iuxta Bruxellam, aqua benedicatur per merita S. Blasij, contra dolorem gutturis; Sanctus enim hic Martyr specialiter contra hoc malum solet inuocari, quia hanc gratiam curationis à Domino. antequam pro eius nomine esset decollandus, expetiit, puero prius sanato, qui ipsam gutturi habebat infixam.

Quarto Idus Augusti.

10.
August.
Vide cap.
38. Apot.
Spir. fol.
197.

Romæ via Tiburtina natalis beati Laurentij archidiaconi, qui in persecutione Valeriani, post plurima tormenta carceris, verberum, diuersorum scorpionum, fustium & plumbatarum & laminarum ardentium, ad vltimum in craticula ferrea affatus, martyrium compleuit: cuius corpus à B. Hippolyto & Iustino presbytero sepultum fuit in cœmeterio Cyriacæ in agro verano.

HActenus Rom. Martyrologium, quod rectè ponit eum in persecutione Valeriani passum; ex quo aliorum vulgata opinio corrigatur, qui sub Decio eum passum dixerunt: de quo plura vide apud C. Baron. in notis Martyrologij hoc die, & in Annal. anno 253. quorum summa est, quod Decius Valeriano tribuerit amplissimam Censuræ potestatem, vnà cum legum scribendarum facultate; vnde cum in Edictis nomina inscriberentur Decij & Valeriani, persecutio primùm autoritate Decij indicta, eodem nomine perseverauit in posterum, cum præsertim nihil opus fuerit Valeriano nouas leges sancire in Christianos, vigentibus ijs quas idem ipse iam tulerat, Decio imperante: vnde ab authore qui eam indixerat, quæ facta est sub successore, perseverauit denominari. Ex quibus complures tricas & ambages historicas soluas, dum plerique Martyres in persecutione Decij & Valeriani vnà passi leguntur,

quos

quos constat non simul eodem, sed diuerso tempore imperasse; sicut & eadem ratione nonnulli sub Valeriani imperio passi, Decij persecutioni assignantur; quod vnâ eademque persecutio, vtriusque censa fuerit: quomodo etiam aliquatenus excusari possunt qui famosam illam Luem, totum orbem sub Gallo & Volusiano depascentem, Decianæ persecutioni attribuunt.

Cyriaca verò, in cuius cœmeterio S. Laur. sepultus dicitur, quodque à Prudentio in hymno 11. de S. Hippolyto pulchrè describitur, religiosâ fuit vidua, quæ in persecutione Valeriani, cum se suaque omnia in Sanctorum ministeria impendisset, demum pro Christo martyrîum subiens, vitam quoque ipsam libenter impendit, vt refert Martyrol. Rom. 21. Augusti. Suntque lectu pulcherrima & iucundissima, quæ de huiusmodi Romanorum Cœmeterijs narrat Aub. Miræus in Fast. suis Belgicis ad 14. diem Iulij. Celeberrimam, si reliquiarum multitudinem spectes, Basilicam Romæ habet, à Lucina clarissima Romanorum matrona extructam; vbi catena, qua idem martyr vinctus, & craticula super quam assatus, cum vno ex forcipibus ferreis, quibus desuper fuit coarctatus, & parte carbonum, & sanguine à sacris artibus à Iustino & Hippolyto expresso, linteo denique illo, quo in carasta cruentati membra vidit S. Romanus Angelum extersisse, asseruatur, qui extra muros sub maiori Basilicæ Alrari cum S. Stephano conditus dicitur; quod Altare est talis priuilegij, vt exceptis sex Cardinalibus ad hoc deputatis, nemini super illud diuina concedatur celebrare mysteria.

Ioan.
Chapp.
to. 2. c. 8.
hist. Leo.

Ad Burgundiam verò quod attinet, in qua dixi eum contra pestem inuocari; asseruatur dens eius in Ecclesia S. Petri Vefontione (Gallicè Besançon) à cuius Clero, in vigilia eiusdem sancti, deferri solet cum solenni supplicatione ad eius Sacellum in foro frumentario, ac postridie post Vesperas reportari. ita Chiffletius part. 2. hist. Vefont.

Decimo Octavo Kalend. Septemb.

15.
Augusti.Vide cap.
11. Apot.
Spir fol.
78.Assumptio Sanctissimæ Dei genitricis Virginis
Mariæ.

Celeberrima hæc est omnium festorum Sanctissimæ Deiparæ festiuitas, eò quòd Marianæ œconomix sit completorium & coronis; soletque vniuersalis Ecclesia hanc vnicam ieiunio præuenire. Hodie namque totius generis humani facta est apud Deum aduocatrix, ostendens sacra ybera quibus æterni regis lactauit vnigenitum. Ob singularem sui excellentiam, ab Hungaris vocari solet, *Dies Domina*. In antiquissimis Ecclesiæ nostræ Tüngerloensis Litanijs, *Ascensio*, appellatur, quæ vox licet communi vsu Christo propria virtute conscendenti cælos sit appropriata, (qui nihilominus Marci vltimo assumptus esse dicitur) non tamen prorsus aliena est à stilo quorundam veterum Patrum, immò ipsius Ecclesiæ, ei adaptantis illud Canticor. 7. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum &c.* Sicut neque ille titulus quo in iisdem compellatur, *Mater innupta*.

Vide Est.
in 4. dist.
30.

Opinatur autem Joannes Eckius Mariam obdormientem seu è vita migrantem, non esse pingendam habitu morientis. Loquens enim de Collecta huius diei: *Veneranda nobis Domine huius diei festiuitas opem conferat sempiternam, in qua sancta Dei genitrix mortem subit temporalem; nec tamen mortis nexibus deprimi potuit, quæ &c.* Sic dicit: Collectam aiunt fecisse S. Gregorium; & secundum hanc sine dolore mortua est non igitur pingi illa debet habitu & facie egrotantis. Judocus verò Chichtouæus in lib. de Assumptione B. Mariæ, paulò vterius progreditur: sic enim habet cap. 6. Tam fuit à dolore carnis extranea, quàm à corruptione fuerat aliena. Credi derim eam non decubuisse lecto more agrotantium, & qui morbo pressi claudunt hanc vitam, (cum venia pictorum & sculptorum) cum neque infirmitate vexata credi potius debeat, neque debilitate prostrata, sed flexis reuerenter genibus & sublatis in cælum manibus, inter orandum acceptissimum Deo Spiritum commendasse, quemadmodum Paulum primum Eremitam obijisse tradit Hieronymus. ita ille. Et certe memini me vidisse
Bruxellis

Bruxellis in summo altari Monasterij S. Benedicti Anglicanarum virginum, Assumptionem sanctissimæ Deiparæ tali schemate nuper depictâ. Verùm non est ideò tam facile cõmunis altera pictura reicienda, quæ antiquæ & probatæ consuetudini hæctenus innititur.

S. Antoninus verò part. 3. reprehendit picturam illam qua in extremo iudicio appingunt B. Mariam & S. Joannem Bapt. orantes, Tit. 8. c. 4. ed quòd Origenicum dogma de saluatione damnatorum videatur §. 11. sapere, ac directè illi repugnare quod ex Hieron. citat Gratianus: In præseti seculo scimus orationibus inuicēnos posse iuari: cùm autē ante tribunal Christi venerimus, nec Iob, nec Daniel, nec Noe rogare posse pro quoquam. Verum vsitatam in plurimis Ecclesijs picturam, diuersis responsionibus saluat Ioan. Molan. nempe, eam sic esse intelligendam, quod Maria & Baptista ac reliqui sancti tunc gratias acturi sint Christo pro aduentu regni eius, & pro alijs innumeris acceptis beneficijs. Item, quod tunc sancti rogabunt pro quibusdam, vt det illis Dominus inuenire misericordiam in illa die & hora extrema: non autem quasi damnati saluandi essent. Rursus pictura hæc significare potest, quod neque Maria neque Ioannes orans pro damnatis exaudietur. Ac postremò homines etiam tam perfectos tremere iustitiam iudicis. Adderem ego (si quid tanti viri ob solutæ doctrinæ addi posset) quod sæpè de historia illa in Choro nostro desculpta cogitauim, eam representare, duas illas excellentissimas personas, S. Virginem Mariam & Præcursores Domini (quo sanctior inter natos mulierum non extitit) in personam omnium sanctorum pro nobis nunc apud eum intercedere, qui iudicaturus est viuos & mortuos.

E 3 Decimo-

16.
August.Vide cap.
15. Apoth
spirit. fol.
102.

In Gallia Narbonensi apud Montem Pessulanum depositio B. Rochi confessoris, qui multas Italiae vrbes à morbo epidemiae signo Crucis liberavit: cuius corpus Venetias postea translatum fuit.

Ioannes Molanus in Diario suo de sanctis Medicis enumerat aliquot ciuitates quas signo Crucis à morbo liberavit, Aquampendentem, Casenam, Romam (vbi per triennium cohabitauit Cardinali Britonico, cui contra pestem Crucem in fronte impresserat, ac si cauterio fuisset inusta) Galliam Togatam, id est, Cisalpinam, urbem Transpadanam, ex qua, febris acutissima afflictus, veluti demens expellitur; expulsus in nemore conqueuit, vbi Gothardi cuiusdam canis ei panem aliquoties attulit, & postmodum Gothardus ipse pro viro sancto Placentiae mendicare non erubuit: vnde tamen vix cum duobus panibus ad Rochum est regressus. Sequenti autem luce nondum à morbo liber Placentiam iuit, & tam urbis quam hospitalis aegrotos signo Crucis liberavit. Communiter enim hic sanctus ad hospitalia declinabat, non vt in ijs seruitium ab alijs acciperet, sed ipsemet impenderet infirmis, exemplo Christi qui dixit: *Non veni ministrari, sed ministrare*. Secutus est eum in pissimo hoc obsequio ven. Franciscus Titelmannus, Haslei in Belgio natus, qui Capucinis recens exortis Romae adscriptus, dum in publico Xenodochio lepra aliisque morbis laborantes curat, à Belgis agnitus & rogatus, *Cur non hic, Pater, vt olim Louanij sacras litteras profiteris?* ille ad leprosos eos deducens, *Ecce, inquit, ostensis aegrotis, hic meus Augustinus, Hieronymus, Chrysostomus & Basilius est.* contemplationem ad actionem reuocandam esse significans.

Miræus
in fast.
Belg.

Docemur insuper exemplo S. Rochi, non esse insultandum Medico, si ille qui alios curat, in pestem incidat, aut ex ea moriatur. Christiani enim, & pestem & praeseruationem à peste, etiam in medico dona Dei esse agnoscunt. Vnde publica est multorum vox: *A peste & clade, libera nos Domine.* & in Litanijs contra haereticos: *A peste, fame, & bello, libera nos Domine.*

Multum

Multum etiam aberrant, qui pestem putant morbū infamem esse, ipsque tantum obuenire qui in ira Dei sunt. Corrigit erroneam hanc opinionem S. Cyprianus, dum dicit: Mortalitas ista, vt Iudæis, & gentibus, & Christi hostibus pestis est; ita Dei seruis salutaris excelsus est. De mort. c. 5.

Tertio decimo Kalend. Septemb.

In Territorio Lingoniensi depositio S. Bernardi, 20 August.
primi Claræ-vallensis Abbatis, vita, doctrina, & miraculis gloriosi.

SÆpè mihi pruriit manus & calamus, vt eximiū hunc Confessorium, & illustre Ecclesię sidus, inter reliquos Tutelares in Apotheca mea connumerarē, quia in libello illo Bruxellis nuper edito (de quo mentionem sup. feci in c. de S. Eustachio) nomen eius cum alijs recensēbatur. Sed quia apocryphum quid sapiebat, consultò omisi. Quorsum enim fideli populo, dubia & incerta pro veris obtrudere? nimia illa quorundam facilitas, magnum in negotio Christianę religionis parit detrimentum. Postmodum tamen à diuersis fide dignis intellexi, eum etiam contra pestem specialiter inuocari. Vnde hoc ipso anno 1625. grassante contagione per totum hoc Belgium, maximus fidelium concursus exitit ad Sacellum S. Bernardi, quod Litæ in ædibus Monasterij S. Bernardi ad scaldim dicti, visitur; vt eius suffragantibus meritis, à dira hac contagione possent liberari & præseruari. Neque solos oppidanos, sed & paganos circumuicinos hæc deuotio eò adduxit; quod & alijs contagiosis temporibus factitatum fuit. ita mihi retulit V. D. *Godofridus van Ghestel*, earumdem ædium Inquilinus, & S. T. (quam in Cœnobio nostro olim docuit) Licentiatus.

In diuersis alijs Brabantię locis, celebris & religiosa est huius viri sancti memoria, & meritò: magna namq; erga eum Belgis est obligatio, quòd eorū prouincias singulariter exornarit miraculis, prædicatione, & monasterijs; prout in nostratibus historicis fulsissimè reperies. Ad Brabantiam nostram quod attinet, cùm in ea ex præcepto Eugenij

Villers

S. Ber-
nards,
Grand
Pre.epif. 56.
& 126.

III. Craciatam prædicaret contra saracenos expeditionem, datus est illi locus Villariensis, ad sui Ordinis monasterium excitandum, quo sine eò monachos XII & V. conuersos, seu laicos cum Laurentio Abbate anno 1146. transmisit; vbi hodieque eius casula dicitur asseruari, qua Neomystræ in primitiis vti consueuerunt. Villarium postea, duas vt vocant, filias ex se genuit, *Locum S. Bernardi ad Scaldim* prope Antuerpiam, & *Grande Pratum*, in Comitatu Namurcensi. Suntque diuersæ hic Ecclesiæ & Cœnobîa (ac nominatim nostra Tungerloa) quæ eius beneficia sunt experta. Fuit enim magna ei familiaritas cum S. P. N. Norberto, vt indicant diuersæ illius ad hunc datæ epistolæ, in quibus præclaris admodum laudibus eum deprædicat. Hi sunt sacri illi Duum-viri *Norbertus* scilicet & *Bernardus*, qui *Innocentium* II. postquam anno 1131. Bruxellis in Xenodochio vrbis maiori, Ecclesiam S. Ioannis Pontificaliter consecrasset, in sedem Apostolicam, quam antipapa Anacletus inuaserat, cum rege Lothario aliisque principibus Romæ restituerunt: vbi Papa de Ecclesia optimè meritos, Lotharium in Romanorum Imperatorem, S. Norbertum in totius Germaniæ Primatem confirmat. de qua restitutione ita alibi lusi:

Itē bonis auibus, Patrem reducite Patrum;

Expulsumque suo constabilite throno.

Sic David ablatam reduxit fœderis Arcam:

Sic etiam in regnum ducitur ipse suum.

Erat insuper tunc temporis vulgatum de his Elogium: *In Norberto fides, in Bernardo charitas, in Milone* (erat hic ex Abbate Ordinis nostri Episcopus Morinensis) *humilitas elucet.*

Porro tam insignes Patres, non pepererunt degeneres filios.

(Neque enim imbellem

Progenerant aquila columbam.)

De quibus præter alios, ita Robertus de Monte in appendice ad Sigebertum: Hoc tempore (nempe circa annum 1130.) Ordo Canonicus Præmonstratensis, & Monasticus Cisterciensis, quasi duæ oliuæ in conspectu Domini, pietatis lumen, & deuotionis pinguedinem mundo ministrabant; & quasi vites fructiferæ, religionis palmites circumquaque propagabant, & per omnes fere Christiani orbis terminos, bonæ opinionis odore paulatim diffusi, nouas Abbatias, vbi antea Dei cultus non fuerat, construebant. Eratque circa hæc tēpora pulchra ac decora facies Ecclesiæ, diuersorum ordinum

ac

ac professionum circumdata varietate, dum hinc Præmonstratenſes, hinc Cisterciensēs, inde Cluniacensēs monachi, tum & diuersi habitus & professionis Sanctimonialēs, & mulieres Deo deuotæ, in continentia & paupertate sub obedientię iugo regulariter viuentes, feruore religionis inuicem prouocarent, & noua certatim diuersis in locis monasteria fundarent. ita Robertus.

Obijt tandem gloriosus Confessor Bernardus anno 1153. cetum & sexaginta, vt fertur, monasteriorum fundator. Relatus est in tabulas Ecclesiasticas ab Alexandro III. anno 1165. estque superioribus annis in domo eius natali, *Fontanis*, in Comitatu Burgundię, à Monachis Cisterciensibus, reformatæ Congregationis Monasterium excitatum.

Vndecimo Kalend. Septemb.

Senis in Tuscia natalis B. Bernardi, Ordinis Oliuetani institutoris, sanctitate vitæ & miraculorum gloria conspicui.

22.
Augusti.

Vide cap.
60. Apot.
Spir. fol.
274.

Sicut Burgundia suo Bernardo Claræ-vallensi, ita Senensis ciuitas suo Oliuetano æquè noui Ordinis institutore, illustris est. Neque hoc solo possunt Senenses gloriari; præter enim suum Bernardinum & Catharinam, habent etiam Joannem Columbinum authorem Ordinis Iesuatorum, qui lectione vitæ S. Mariæ Aegyptiacæ mirabiliter conuersus fuit circa annum 1356. instituitque Ordinem Iesuatorum, qui tum mendicando, tum in exequijs defunctorum funalia, seu funebres lampades deferendo, tum aquas medicinales ægrotantium vsui destillando, victum sibi satis sufficientem parant. Oliuetani verò ita dicti sunt à monte Senis vicino, in quem B. Bernardus cum socijs suis, vt quietiùs extra hominum frequentiam Deo vacaret, se recepit anno 1320. Apertissima siquidem, ad Deo vacandum, siluestria & ruralia loca sunt: nam sicuti naturalis calor, quò magis interius hiemis tempore reconditur, eò magis viget & concoquit; quò verò plus in æstate diffunditur, eò magis languet: ita calor spiritualis, id est, diuinus amor, quò minus ad exteriora diffluit, eò plus in interioribus

Bernard.
Scardeo-
nius l. 2.
de Pata-
uio

F

seruet.

feruet. Hinc S. Bernardus mellifluus doctor & Ruris-peritus: Expe-
 to crede, aliquid plus inuenies in siluis quàm in libris. Ligna & lapi-
 des docebunt te, quod à magistris audire non possis. *Ecce ego lactabo*
eam, & ducam in solitudinem, & loquar ad cor eius. ideoque non soli mo-
 nasticorum Ordinum conditores, vt Benedictus, Bernardus, Bruno,
 alijque ijs similes, qui propriæ salutis potissimum inuigilant, in huius-
 modi ruralibus locis, Ordines suos auspicati sunt; verum etiam San-
 ctissimus P. N. Norbertus, qui ad animarum curam Canonicum suum
 Institutum erexit; cuius pleraque Cœnobia (paucissimis exceptis)
 in siluis, in ericetis, in agris sunt fundata, semota à turbis, sed
 propinqua Deo, secundum illud Bernardi: O eremus familiaris Deo
 gaudens! verecundum enim habemus sponsum, qui nequaquam
 vult nobis suam exhibere præsentiam præsentibus ceteris: nam sicuti
 pestis magis solet grassari in exercitu & hominum frequentia, quàm
 in villis & solitudine, ita & vitia: estque difficile arborem iuxta viam
 plantatam, fructus maturos producere. Deinde melius in solitudine
 discitur, quod postea in populo doceatur. nam *pinguescent speciosa* le-
 git Hieronymus pascua, *deserti.* Monasteria enim in desertis posita,
 per incrementum interioris hominis, ibidem quasi in pascuis vberis-
 mis pinguescunt, spiritali fidelium esui accommodatissima. Excel-
 lit hac prærogatiua in Brabantia, *Silua Sonia*, haut procul à Bruxella,
 in qua extant quatuor Canonicorum Regul. monasteria, videlicet,
Viridis vallis, Rubra vallis, Septem fontes, & Buscum Domini Isaaci: & præ-
 ter *Nisellam* monachorum Ordinis Cisterciensis Abbatiam, tria in-
 super eiusdem instituti virginum monasteria, nimirum, *Camera B.*
Maria, Aquiria, & Gualteri Brania, quibus adde *Forestum* virginum Be-
 nedictinarum Abbatiam: adeo vt ad solitudinem & quietem mona-
 sticam, *Silua Sonia*, diuina quasi manu plantata videatur, ad æmula-
 tionem Thebaicæ olim solitudinis. cui non malè illud S. Hierony-
 mi adaptauero: O desertum Christi floribus vernans! O solitudo in
 qua magni illi lapides nascuntur, de quibus in Apocalypsi ciuitas re-
 gis magni ædificatur!

Osce 2.

Ianson. in
psal 65.Epist. ad
Heliod.

Octavo

Octauo Kalend. Septemb.

25.
August.

Lutetiæ Parisiorum S. Ludouici confessoris, regis
Francorum, qui post vitam sanctissimè in
aula transactam, in expeditione pro hereditate
Domini suscepta, peste interiit.

Vide cap.
61. Apot.
Spir. fol.
276.

Vetus verbum est & bonum consilium :

Exeat ex aula, qui cupit esse pius.

multi enim ad hos scopulos allisi, naufragium salutis passi sunt, Deo & mundo ludibrium facti. Difficillimum namque est seruire aulæ terrestri & cælesti simul: placere principi & aulicis, & non displicere Deo & Angelis. Quapropter aliorum exemplo edocti, & propria salutis solliciti, plurimi ab ea pedem retraxerunt; magis eligentes in humili saluari, quàm in sublimi damnari. Verum vt in omni gente, ita & in omni loco saluat Dominus, dummodo per prauas nostras voluntates non steterit: quamuis fatendum sit, plures peccandi illecebras aulam præbere, & maiora salutis impedimenta obijcere. Nihilominus infiniti sunt cælo adscripti, qui tam fortiter hæc superarunt, quàm constanter illas spreuerunt. Exemplo nobis & regibus esse potest S. Ludouicus, Francorum gloria dicam, an sanctitas, an veriùs vtrumque: qui in aula, vt in monasterio, immò vt in cælo vitam sanctissimè traduxit, speculum pietatis & imago perfectæ virtutis, vt nunc relinquamus Angliæ suos Lucios, Eduardos, Richardos, Hungariæ suos Stephanos, Daniæ suos Canutos, Burgundiæ suos Sigismundos, Poloniæ suos Casimiros, Bohemiæ suos Wenceslaos, Austriæ suos Leopoldos, Hispaniæ suos Wambas Alphonso: ac demum Brabantie nostræ, sanctam illam à Pipino J. deductam propaginem: ex quibus, vt ex vngue leonem, cognoscas, quomodo etiam omni æuo, aulæ regiæ sanctorum fuerint feraces.

Quod ad expeditionem Cruciatam pro recuperanda terra sancta susceptam, in qua Ludouicus peste interiit; fuit hæc ipsius secunda, tribus suis filijs comitatus, ac Theobaldo Navarræ rege, & Guidone Flandriæ Comite. Verùm, proh dolor! medio in cursu Tuneti moritur. Primam susceperat sub Innocentio IV. anno 1245. cum fratre

F 2

suo

suo Roberto Artesiæ Comite, Damiatum tunc expugnatum. Maiores enim nostri, plurimas factas expeditiones, quas à signatione Crucis, Cruciatas vocant, superioribus sæculis contra Saracenos, summa cum laude & fructu susceperunt, ut sanctam urbem, Christi sanguine purpuratam, quæ aurora fuit Ecclesiæ, primumque eius regnum, à Turcis & Saracenis sacrilegè eam polluentibus recuperarent, non dubitantes mori pro illa ciuitate, in qua Christus pro nobis mortuus est. Hos æmulatus fuit sanctissimus hic Ludouicus, qui in Palestinam non tantum copias transmisit, sed ipse quasi earum dux, relicto auito solo & regno, per tot terrarum mariumque spatia, maximis impendijs, laboribus & conatibus, semel & iterum traiecit, ut eam Saracenis extorqueret, & Christianis pristinis heredibus assereret. Resuscita, Domine, (votum, viri docti & pij est) hunc S. Ludouici zelum in Catholicis regibus & principibus, præsertim Turcæ limitaneis & confinibus, ut vnanimes in tantum opus conspirent. Sed & remotiores excita, ut in partem tam gloriosi operis veniant, ac nominatim S. Ludouici sequaces, heredes & cognomines, ut victoricia arma ab hereticis in Saracenos transferant; ac Francos ceterosque otiosi nescios, opere tam sancto occupent, ne ipsorum ardor quietis impatiens, in bellum vel ciuile, vel Christianum, quo sese inuicem collidant, turpemque dent maculam in gloriam suam, ac iram Dei in se concitent, erumpat: sed potius in Turcas, Tartaros & Saracenos, iuratos S. Trinitatis Christi que hostes, ad auitam & immortalem eorum gloriam, sese exerat. Hoc nomen Christianissimum eis hereditarium, hoc S. Ludouicus progenitor, hoc generosa indoles & animi celsitudo, hoc S. Ecclesiæ amor & fidei ardor, hoc victoriæ & trophæa contra Christi peruelles cœlitus data, hoc Præsules, hoc Pontifices, hoc fideles omnes iure suo ab eis efflagrant. ita P. Corn. a Lap. in aurea illa ad Sanctissimam Trinitatem dedicatoria epistola, quam doctissimis suis Commentarijs in minores Prophetas præfixit.

Pertinet verò hic sanctus etiam ad Belgium; fuit enim Dominus Artesiæ, quæ (ut Comitatus Flandriæ olim portio) ipsi obtigerat ratione auiæ Elizabethæ, quæ fuerat Philippi Alsatijs, Flandriæ & Hannoniæ Comitis filia.

Quinto

Quinto Kalend. Septemb.

28
August.

Hippone Regio in Africa natalis S. Augustini Episcopi & Ecclesiæ Doctoris eximij, qui B. Ambrosij Episcopi opera ad Catholicam fidem conuersus & baptizatus, eam aduersus Manichæos aliosque hæreticos, acerrimus propugnator defendit, multisque alijs pro Ecclesia Dei perfunctus laboribus, ad præmia migravit in cælum.

Vide cap.
23. Apoth
ipm t. fol.
134.

Annus obitus eius signatur apud Baron. aliosque accuratiore Chronographos, 430. paulo ante generale Concilium Ephesinum, ad quod à Theodosio Imp. per litteras fuerat euocatus; quarum hæc erat inscriptio:

*Venerabili Domino Augustino
Episcopo Hipponensi,
Theodosius Imperator.*

Repertæ sunt ex Paduæ in æde S. Justinæ Congregationis Benedictinorum, suntque præclaris encomijs grauidæ. Mortem eius deplorat Victor Vticensis talibus præconijs, ut ad consummatissimæ virtutis Præsulem laudandum, ijs nihil superaddi possit.

l. 1. perf.
VVandal

Memorable est quod de corde eius, viri grauissimi asserunt, habeturque rei gestæ historia, in altari S. Augustini Ecclesiæ nostræ Tungerloensis, olim depicta; nempe cor eius non esse coniunctum reliquo corpori, sed cum moreretur, vel ab Angelo, vel à quibusdam ipsius Augustini pijs cultoribus, visceribus reliquis exceptum fuisse, interque varias procellas temporum delituisse, quo vsque sub annum 951. Sigisbertus Episcopus Lugdunensis, S. Augustini præcipue studiosus, diuinitus id ipsum accepit. Cum enim more solito in oratorio suo sub horam primam à Domino postularet se aliqua parte reliquiarum eius donari antequam vita decederet, subito obdormiuit, adfuitque Angelus cum vasculo crystallino admodum

F 3

pretioso,

pretioso, quod dum Angelus reuerenter in altari reposuisset, Ecquid dormis Sigisberte? ait: Expergiscere. Sum angelus quondam Augustini tutelæ traditus, qui etiam cordis eius singularem habeo rationem: sic enim Deo visum est, ne periret hoc quod tantopere in ipsius amorem exarsit, & quod adeo diuini amoris fategit, quodque tam subtiliter de Sanctissima Trinitate differuit. Quare exurge, & accipe munus à Deo tibi transmissum, in tui piorumque consolationem. quo dicto Angelus disparuit. Episcopus verò excitatus, respexit in altari pretiosissimam hanc vrnulam, in qua Cor D. Augustini erat tam vegetum tamque recens, ac si tum primò fuisset de corpore eiusdem acceptum. Episcopus autem per totam diœcesim congregato populo, hymnum *Te Deum* cantari iussit, cumque peruentum esset ad hunc versiculum, *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, visum est cor nouo miraculo commoueri, palpitare & exultare, ac si recens fuisset fauciatū illa ter amabili sagitta S. Trinitatis. Similes motus habuisse fertur in anniuersaria die, cum eo in altari deposito, sacrum fieret, quoties S. Trinitas à sacerdote exprimeretur, vel liber eius de S. Trinitate conscriptus coram eo expanderetur. Idem facere solitum in Missa, quoties hæc verba recitabantur, *Sanctus, Sanctus*, &c. refert liber inscriptus, *Panis quotidianus*. Addunt insuper, quo tempore publicè solebat exhiberi, neminem hæreticorum ausum fuisse eam Ecclesiam intrare; quòd si quis attentasset, in limine diuinitus vel enecabatur, vel supinus prosternebatur. Qua de causa non male idem Sanctus depingitur cum hæreticis sub pedibus eius conculcatis vel emortuis: licet & eos tum voce, tum scripto conculcauerit viuus. Solebatque id ipsum Cor (quod nonnulli volunt arcanis sacrorum vulnerum Christi stigmatibus fauciatum fuisse) quibusdam sphaerulis seu amuleis attingi, quæ loco reliquiarum domum referebantur, estque nuper Monachij in Bauaria, argentea capsula inuenta, in qua seruabatur corculum ferreum magnitudinis vnus acini, obductum aureo circulo cum hac inscriptione:

Vide
Lanc. l. 3.
c. 43.

*Cor admotum vero cordi S. Augustini: ferreum
propter nimiam eius constantiam; & aureum
propter inflammatam eius caritatem.*

Possetque dici, cum depingi cum corde in manibus, quòd illud iam Deo ad obsequium offerat, quòd antea mundo & carni, ad immunditiam seruierat.

Illud interim non parum sanctissimum hunc Præsulem commen-
dat,

dat, quod cum diuersę sint Cœnobitarum Regulæ, vt S. Basilij, Benedicti & Francisci, sub eius tamen Regula, quam vnicam tantum scripsit, eamque Monialibus (vti benè probat noster Laurët. Landtmeter) plus quam 50. Religiosos Ordines militare: inter quos, post genuinam eius sobolem, Canonicos Regulares, nescio an alius præ nostro Præmonstratensi, sit magis ei vterinus; utpote quem è cælo ad terram descendens, Christo genuit. Extant pulcherrimæ & deuotissimæ ad eum Litanie, à sede Apostolica olim approbatæ, & nuper iussu R. D. Hadriani Stalparis Prælati nostri Tungerloensis typis Verdussij Antuerpiæ reimpressæ; quæ pio affectui erga hunc magnum Ecclesiæ Doctorem, & tot Religiosorum Ordinum Parentem augendo, mirificè inferuiunt. Mira sunt quæ de eodem in sua Africa narrat Ioan. Bap. Gramaye, quæ apud eum Lectôr videat, & examinet. Plura forsitan ego alibi.

Com-
ment. in
Reg. S.
August.

Quarto Kalend. Septemb.

29.
August.

In Anglia S. Sebbi Confessoris, & Orientalium Saxonum Regis, qui relictis sæculi pompis, totum se Deo mancipauit.

Vide cap.
58 Apoc.
Spir. fol.
271.

Non vnum olim vt hodie, sed diuersos Reges habuit Anglia, qui diuersis illius Insulæ præerant prouincijs & populis, Reguli potius dicendi quàm Reges, prout etiam in Hybernia moris erat. Erat in Anglia rex Aquilonarium Saxonum, erat Australium, erat Occidentalium, erat & Orientalium, de quibus singulis vide Bedam in historia suæ gentis. Orientalibus autem Saxonibus præfuit hic sanctus Sebbi, teste eodem Beda, qui l. 4. c. 11. plura de eo refert, ex quo ceteri.

Considerat verò aliquando idem Beda hos Saxones veluti populum distinctum ab Anglis, vt l. 1. c. 15. Aduenerant, inquit, in Britanniam (ita postea Anglia dicta est, quæ prius Albion vocabatur, cum Australè eius partè Britones qui ex Aremorico Gallia tractu venerant, occuparent) de tribus Germaniæ populis fortioribus, id est, Saxonibus, Anglis, & Jutis. ita nãque legendum est iuxta manuscriptos codices, non, Vitis. Alibi tamen, vt l. 2. c. 2. 5. 9. & 22. Saxonum nomen

men:

men adeo latè accipit, vt ipsos etiam Anglos complectatur: Anglorum siue Saxonum gens, inquit, inuitata à rege Witigerno, Britanniam tribus longis nauibus aduehitur. vnde frequens apud veteres scriptores, Anglo-Saxonum appellatio, ex quibus oriundi fuerunt, Willibrordus, Suitbertus, Bonifacius, Eobanus, Athalarius & alij primi Germanorum, Frisiorum & Barauorum Apostoli.

Præter Saxones, Anglos & Jutas, insuper Frisij seu Frisones ex Germania in Britanniam eo ipso tempore transferunt, vt Procopius l. 4. de bello Gothico testatur. Quem locum ex m. s. Codice Bibliothecæ regiæ Parisiensis à Francisco Pithæo integrè depromptum, vide in Britannia Guilielmi Camdeni.

Quod autem scribat Beda, hunc sanctum Regem paulo ante mortem habitum monasticum per manus Episcopi Londinensis induisse, nota Lector antiquissimam esse eam consuetudinem etiam apud Reges & Principes sub mortem vestem monasticam petere, induere, & in ea tumulari, ita de Manuele Comneno Imp. Constantinopolitano tradit Nicetas Choniates. de Theodoro Lascari iuniore Imperatore, Nicephorus Gregoras. de Andronico iuniore item Imperatore, idem Nicephorus l. 9. Fecerunt id ipsum post Wambam Hispaniarum regem, cui in infirmitate constituto anno 680. de consilio Episcoporum idem factum fuit, Iacobus & Alfonsus Aragoniæ, Fredericus & Robertus Siciliæ reges, sicut & Martinus IV. & Gregorius IX. Pontifex Max. qui primus habitum S. Francisci dicitur induisse, seque cum eo sepeliri mandasse. Sepultus est in eadem Franciscana veste superioribus annis, vt ipse viuus petierat, Albertus Pius Belgarum princeps laudatissimus. de quo factò, verè dicere possum:

1.7. An.

1. hist.

Rom.

Henr.

Sed in c.

15. vitæ

S. Francif.

Admirare orbis, mecumque stupefiscito calum;

Qui latet hoc vili regmine, quantuserat!

Austriadum Belgique caput, qui totius orbis

Et caput & Rector, si voluisset, erat.

Suspiciate hoc Reges. numquam magis ille superbit,

Numquam ante Albertus, plus in honore fuit.

Nempe humilis saccus, Tyrio præ murice fulget:

Et magis aurata veste, lacerna micat.

Ac licet indigna hæc videatur Principe: nulla

Dignior esse potest Principe, nulla Duce,

Non auro irradiat: verum virtute superba est,

Quaque

Quaque minus pretij, plus pietatis habet.

Secuta est maritum suum *Isabella Clara Eugenia*, quæ à morte amantissimi coniugis sui, habitum tertiæ Regule S. Francisci religiose induit, in eoque sanctissimè viuit, atque vt diu viuat, & æternùm viuat, omnes Belgæ mecum vouent.

S E P T E M B E R.

Tertio Nonas Septemb.

In Monasterio Stabuleto, depositio S. Remacli
Episcopi & Confessoris.

3.
Septem.
Vide cap.
34. Apot.
Spir. fol.
185.

Multa de hoc S. Episcopo refert Ioan. Chappeau. tom. 1. & 2. Chronici Episcoporum Leodiensium; quæ apud eum vide. Est verò *Stabuletum* (ad quod S. Remachus solitudinis amans, Episcopatu abdicato, sponte secessit anno 653. vbi & quiescit) Monasterium Ordinis S. Benedicti, à S. Sigeberto Franciæ & Austrasiæ rege in Silua Arduenna ædificatum, cui hodie præest Princeps & Episcopus Leodiensis, in cuius diocesi situm est.

Stabulo.

Sexto Idus Septemb.

3.
Septem.

Natiuitas beatissimæ semper Virginis Dei genitricis Mariæ.

Vide cap.
11. Apot.
Spir. fol.
78.

Merito Sanctissimæ huius Virginis Natiuitas, publico festo fidelibus solemniter est; ea enim (vt canit Ecclesia) gaudium annuntiauit vniuerso mundo: ex qua ortus est sol iustitiæ Christus Deus noster; qui soluens maledictionem, dedit benedictionem; & confundens mortem, donauit nobis vitam sempiternam. Quantum autem ex historijs Ecclesiasticis compertum haberi potest, à Concilio Ephesini temporibus, in quo execranda illa Nestorij hæresis